# PREPORUKA VIJEĆA

## od 11. srpnja 2017.

## o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2017. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2017.

(2017/C 261/24)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ([1]), a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Komisija je 16. studenoga 2016. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2017. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 9. i 10. ožujka 2017. Komisija je 16. studenoga 2016. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Slovačka nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 9. i 10. ožujka 2017. Vijeće je 21. ožujka 2017. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja („Preporuka za europodručje") ([3]).

(2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Slovačka bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, koja je navedena u preporukama 1. i 2. u nastavku.

(3) Izvješće za Slovačku za 2017. objavljeno je 22. veljače 2017. U njemu je ocijenjen napredak Slovačke u rješavanju preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo 12. srpnja 2016., mjere poduzete kao odgovor na preporuke za tu zemlju donesene prethodnih godina te napredak Slovačke u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

(4) Slovačka je 26. travnja 2017. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2017. i svoj Program stabilnosti za 2017. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.

([1]) SL L 209, 2.8.1997., str. 1.
([2]) Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).
([3]) SL C 92, 24.3.2017., str. 1.

(5) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondovi) za razdoblje 2014.–2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]), ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost ESI fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.

(6) Na Slovačku se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2017. planira poboljšati ukupni deficit na 1,3 % BDP-a u 2017. te ga postupno dodatno smanjiti na 0 % BDP-a u 2019. i 2020. Očekuje se da će se 2018. ostvariti srednjoročni proračunski cilj, odnosno strukturni deficit od 0,5 % BDP-a. Prema Programu stabilnosti za 2017. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u do 2020. postupno smanjiti na 46 %. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je.

(7) Vijeće je 12. srpnja 2016. preporučilo Slovačkoj da ostvari godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,5 % BDP-a prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2017. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi za 2017. postoji rizik od određenog odstupanja od te preporuke u 2017.

(8) S obzirom na njezinu fiskalnu situaciju očekuje se da će Slovačka 2018. ostvariti dodatnu prilagodbu prema ostvarenju svojeg srednjoročnog proračunskog cilja, odnosno strukturnog deficita od 0,5 % BDP-a. Prema zajednički dogovorenoj matrici prilagodbe u okviru Pakta o stabilnosti i rastu ta prilagodba trebala bi dovesti do stope nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda ([2]) koja ne premašuje 2,9 %. To bi odgovaralo strukturnoj prilagodbi od 0,5 % BDP-a. Ne bude li promjene u politikama, postoji rizik od znatnog odstupanja od tog zahtjeva u razdoblju 2017.–2018. Općenito, Vijeće smatra da Slovačka treba biti spremna poduzeti dodatne mjere kako bi osigurala usklađenost u 2017. te da će u 2018. biti potrebne dodatne mjere kako bi se poštovale odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Međutim, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1466/97, ocjenom proračunskih planova i rezultata trebao bi se uzeti u obzir proračunski saldo države članice s obzirom na cikličke uvjete. Kako se navodi u komunikaciji Komisije o europskom semestru 2017. koja prati ovogodišnje preporuke za pojedine zemlje, ocjenom nacrta proračunskog plana za 2018. i naknadnom ocjenom proračunskih rezultata za 2018. morat će se uzeti u obzir da je cilj postići smjer fiskalne politike kojim se doprinosi i jačanju oporavka koji je u tijeku i osiguravanju održivosti javnih financija Slovačke. U tom kontekstu Vijeće prima na znanje da Komisija namjerava izvršiti cjelovitu ocjenu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1466/97, posebno s obzirom na cikličku situaciju u Slovačkoj.

(9) Javne financije Slovačke i dalje se suočavaju s dugoročnim rizicima. Rashodi za zdravstvenu skrb još uvijek predstavljaju rizik za dugoročnu održivost javnih financija s obzirom na to da je troškovna učinkovitost zdravstva u Slovačkoj i dalje izazov. Poduzete su određene mjere za racionalizaciju bolničke skrbi i smanjenje troškova, ali još nisu vidljivi konkretni rezultati. Analizom rashoda iz 2016. utvrđene su moguće uštede. Međutim, zaostaje stvarni napredak u provedbi sveobuhvatne reforme zdravstvene skrbi i rashoda za zdravstvo te je ostvaren tek spor napredak u uvođenju sustava plaćanja na temelju dijagnostičkih skupina i uvođenju sustava e-zdravstva. Istodobno se dugoročno predviđa udvostručenje deficita javnog mirovinskog sustava, a dob za umirovljenje u Slovačkoj među najnižima je u Uniji. Nedavne prilagodbe mirovinskog sustava bile su uglavnom neplanirane i kratkoročne.

([1]) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

([2]) Neto državni rashodi sastoje se od ukupnih državnih rashoda bez rashoda za kamate, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti usklađeni s prihodima iz fondova Unije i nediskrecijskih promjena u rashodima za naknade za nezaposlenost. Nacionalno financirane bruto investicije u fiksni kapital izglađuju se za četverogodišnje razdoblje. Uračunane su diskrecijske mjere na strani prihoda ili povećanja prihoda propisana zakonom, dok se jednokratne mjere na prihodovnoj i rashodovnoj strani poništavaju.

(10) Smanjene su razine utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza i nastoji se povećati razina dobrovoljnog izvršenja poreznih obveza. Zahvaljujući poboljšanjima u ubiranju poreza znatno je smanjen nekoć visoki jaz PDV-a. Osim toga, čini se da je suzbijanje prijevara povezanih s PDV-om imalo pozitivan učinak na ubiranje poreza na dobit. U financijskom upravljanju naglasak se stavlja na poboljšanje porezne discipline u pogledu PDV-a, posebno na temelju revizija. Istodobno se razmatraju aktivnosti za jačanje dobrovoljnog izvršenja poreznih obveza koje ne uključuju revizije.

(11) Unatoč poboljšanjima na tržištu rada zbog snažnog gospodarskog oporavka i intenzivnog otvaranja radnih mjesta, dugotrajna nezaposlenost i dalje je problem. Stopa dugotrajne nezaposlenosti još uvijek je jedna od najviših u Uniji. Posebno su pogođeni marginalizirano romsko stanovništvo, niskokvalificirani radnici i mladi. Osim toga, i dalje su prisutne regionalne razlike – stopa nezaposlenosti u istočnoj Slovačkoj još uvijek je dvostruko veća od one u Bratislavi. I dalje je nisko sudjelovanje odraslih u cjeloživotnom učenju i ponovnom uključivanju u obrazovanje. Unatoč mjerama kojima se potiču na rad osobe s niskim dohotkom i tekućoj reformi javnih službi za zapošljavanje i dalje su prisutne poteškoće pri uvođenju individualizirane potpore za dugotrajno nezaposlene i za ranjive skupine, među ostalim zbog velikog broja predmeta. Cilj je slovačkog akcijskog plana za integraciju dugotrajno nezaposlenih osoba, koji se velikim dijelom financira iz Europskog socijalnog fonda, riješiti to pitanje na temelju sveobuhvatnog pristupa uslugama prilagođenim potrebama. To će se postići pružanjem usluga specijaliziranog savjetovanja, novim sustavom profiliranja, suradnjom s privatnim agencijama za zapošljavanje i provedbom programâ ciljanog osposobljavanja koje su izradili poslodavci na temelju potreba na regionalnim tržištima rada. Sudjelovanje Roma na slovačkom tržištu rada i dalje je vrlo nisko te njihova stopa zaposlenosti sporo raste. Niska razina obrazovanja i vještina te diskriminacija čimbenici su koji doprinose njihovim slabim rezultatima na tržištu rada. Niska stopa zaposlenosti žena u dobi za rađanje odraz je dugog roditeljskog dopusta (do tri godine) koji rijetko koriste muškarci, manjka ustanova za skrb o djeci, posebno djeci mlađoj od tri godine, te slabog korištenja fleksibilnog radnog vremena.

(12) Obrazovni sustav nije dovoljno usmjeren na povećanje gospodarskog potencijala Slovačke. U usporedbi s međunarodnim standardima obrazovni rezultati i razina osnovnih vještina i dalje su razočaravajući te su se u razdoblju 2012.–2015. dodatno pogoršali. Osim toga, još uvijek su prisutne velike regionalne razlike. Loši rezultati prvenstveno su povezani sa snažnim utjecajem socioekonomskog statusa i etničkog podrijetla učenika, pitanjima ravnopravnosti, pristupa i uključivosti te relativno niskom privlačnosti nastavničke struke. Unatoč rastu nastavničkih plaća koji se u 2016. odvio u dvije faze (4 % u siječnju i 6 % u rujnu) te planiranju dodatnih povećanja u razdoblju 2017.–2020., zbog čimbenika poput nekonkurentnih plaća i ograničene trajne izobrazbe nastavnika ta je struka još uvijek općenito neprivlačna, posebno za potencijalne mlade nastavnike i one koji žive u razvijenijim regijama zemlje. Kad je riječ o nedavno donesenom zakonodavstvu za suzbijanje segregacije, usmjerenom na marginaliziranu romsku zajednicu, tek se očekuje njegova cjelovita provedba za ostvarenje pozitivnih promjena i povećanje sudjelovanja Roma u redovnom obrazovanju, s posebnim naglaskom na rano obrazovanje i odgoj te predškolsko obrazovanje.

(13) Slovačka javna uprava u procesu je modernizacije, ali korupcija je i dalje izazov. Percepcija korupcije još je uvijek visoka i predstavlja veliku prepreku poslovanju. Čini se da mehanizmi kontrole i izvršenja propisa za suzbijanje korupcije još uvijek nisu odgovarajući, a političke inicijative o zviždačima i fiktivnim trgovačkim društvima možda neće biti dostatne za rješavanje problema. Usto, prakse u javnoj nabavi u mnogim područjima zaostaju za najboljim praksama. Razvijaju se mjere obuke kojima će se osoblje osposobiti za vođenje učinkovitijeg sustava nabave. Međutim sukobi interesa, prilagođavanje specifikacija za podnošenje ponuda određenim sudionicima natječaja te pretjerana uporaba najniže cijene kao kriterija za dodjelu i dalje su razlog za zabrinutost te imaju za posljedicu ograničenost tržišnog natjecanja temeljenog na kvaliteti. Stalno se pojavljuju slabosti u području javne nabave koje utječu na učinkovitost raspodjele javnih sredstava.

(14) Zbog čestih promjena zakonodavstva poduzećima je teško i skupo poštovati propise te je često mišljenje da zakonodavni i regulatorni procesi te mehanizmi povezani s insolventnošću ne pogoduju poduzećima. Nedavno je osnovana međuministarska radna skupina za poslovanje pod vodstvom državnog tajnika u Ministarstvu gospodarstva te se očekuje da će do lipnja 2017. iznijeti prijedloge mjera za poboljšanje poslovnog okružja. U slovačkom sektoru poslovnih usluga i dalje postoje velike regulatorne prepreke. U siječnju 2017. Komisija je dala posebne smjernice po profesijama za rješavanje tog pitanja u Komunikaciji o preporukama za reformu regulative u području profesionalnih usluga, kao dio paketa mjera za uklanjanje prepreka na tržištima usluga.

(15) Poboljšanje učinkovitosti pravosudnog sustava, uključujući njegovu neovisnost, i dalje je izazov za Slovačku iako se ulažu napori u uklanjanje nedostataka. Ipak je još uvijek prisutna zabrinutost u pogledu učinkovitosti i neovisnosti sudstva. Osim toga, javna uprava i dalje je pod teretom neučinkovitosti, nedostatnosti kapaciteta i rascjepkanosti. Donošenje strategije upravljanja ljudskim resursima u listopadu 2015. i nedavno donošenje Zakona o državnim službenicima pozitivni su koraci. Novo, politički neovisno Vijeće za državnu službu nadgledat će provedbu načela Zakona o državnim službenicima kao i Etičkog kodeksa za državne službenike. Složen i netransparentan regulatorni okvir otežava odnose među zainteresiranim stranama na tržištu energije. Nedavne promjene u utvrđivanju tarifa za distribuciju upućuju na to da je i dalje prisutan utjecaj politike i poduzeća. Očekuje se smanjenje neovisnosti regulatornog tijela za cijenu energije s obzirom na donošenje zakonodavstva kojim se vladi daje isključivo pravo imenovanja predsjednika regulatornog tijela te se ministarstvu gospodarstva i ministarstvu okoliša daje pravo sudjelovanja u postupku određivanja cijene.

(16) Komisija je u okviru europskog semestra 2017. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Slovačke i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2017. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2017. i Nacionalni program reformi za 2017. te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Slovačkoj u proteklim godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Slovačkoj, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnoga gospodarskog upravljanja Unijom pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine Unije.

(17) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2017., a njegovo je mišljenje ([1]) posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku,

PREPORUČUJE da Slovačka 2017. i 2018. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2018. nastaviti s ulaganjem znatnog fiskalnog napora, u skladu sa zahtjevima preventivnog dijela Pakta o stabilnosti i rastu, uzimajući u obzir potrebu za jačanjem oporavka koji je u tijeku i osiguravanjem održivosti javnih financija Slovačke. Poboljšati troškovnu učinkovitost zdravstvenog sustava, među ostalim provedbom programa „vrijednost za novac”.

2. Poboljšati mjere aktivacije za ugrožene skupine, među ostalim provedbom akcijskog plana za dugotrajno nezaposlene osobe i pružanjem individualiziranih usluga i ciljanog osposobljavanja. Poboljšati mogućnosti zapošljavanja za žene, posebno osiguranjem cjenovno pristupačne, kvalitetne skrbi o djeci. Poboljšati kvalitetu obrazovanja i povećati sudjelovanje Roma u uključivom redovnom obrazovanju.

3. Poboljšati tržišno natjecanje i transparentnost postupaka javne nabave te boljom provedbom postojećeg zakonodavstva pojačati borbu protiv korupcije. Donijeti i provesti sveobuhvatan plan za smanjenje administrativnih i regulatornih prepreka poduzećima. Poboljšati učinkovitost pravosudnog sustava, uključujući smanjenje trajanja postupaka u građanskim i trgovačkim predmetima.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. srpnja 2017.

*Za Vijeće*

*Predsjednik*

T. TÕNISTE

([1]) U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.